

**Mustapäätasku pesi ensi
kerran Suomessa!**

Rariteettikomitean hyväksymät vuoden 1992 harvinaisuushavainnot

Hannu Jännes & Pekka J. Nikander

Aavikkohaukka, karimetso, kääpiökerttu, kivikkorastas... Harvinaisuuksista kiinnostuneelle viime vuosi oli antoisa!

Suomen Lintutieteellisen Yhdistyksen ja Lintutieteellisten Yhdistysten Liiton Rariteettikomitea (RK) hyväksyi vuodelta 1992 321 harvinaisuushavaintoa ja hylkäsi 51 (hylkäämisprosentti 13.7). Käsiteltyjen havaintojen yhteis-

määrä (372) on selvästi korkeampi kuin vuonna 1991. Keväällä ja alkukesästä monet lajit esiintyivät runsaina, mutta syksy oli vain tavanomainen tai jopa tavanomaista heikompä. Hyvin lämpimän toukokuun jälkipuoliskon ansiosta monet "tavallisemmista" har-

vinaisuuksista, kuten niittysuohaukka (21 yksilöä), punajalkahaukka (25) ja lampiviklo (25) esiintyivät runsaina. Harvinaisemmista lajeista arosuohaukka (7) esiintyi keväällä runsaslukuisempana kuin koskaan aikaisemmin. Kevään suurharvinaisuuksia olivat huhtikuun loppupuolella nähty aavikkohaukka (ensimmäinen havainto), toukokuun loppupuolella havaittu karimetso (kolmas havainto) ja

kääpiökerttu, joka lienee kolmas kevähavainto Euroopasta. Kesäkuun alkupuolella pikkukultarinta (6) esiintyi ennätysrunsaana ja epäilemättä Pohjois-Suomen helteillä oli vaikutusta mustapäätaskuun, jonka pesintä todettiin ensimmäistä kertaa maassamme peräti kahden parin voimin. Myös ruokosirkkalinnun pesintä varmistettiin toista kertaa. Yksi vuoden jännittävimmistä harvinaisuuksista oli

epäilemättä kesäkuun puolivälissä Kuusamossa havaittu arokyhky.

Loppukesä oli harvinaisuusrintamalla varsin rauhallinen, parhaina havaintoina voitaneen mainita maamme toinen kivikkorastas ja kaatopaikoilla partioineet arokatkat.

Syksyllä lintumiehiä ilahduttivat runsaalla esiintymisellään kilju- ja pikkukiljukotka, mutta perinteisiä siperialaisia varpuslintuharvinaisuuksia tavattiin vain normaalimääräiä tai jopa normaalia vähemmän. Lokakuun puolivälissä alkanut "talvi" katkaisi syksyn pahasti kesken, eikä lokakuun loppupuolella ja marraskuun alussa usein näyttäytyvillä suurharvinaisuuksilla päästy enää herkuttelemaan. Maalle uutena lajina hyväksyttiin aavikkohaukka ja toinen havainto tehtiin kivikkorastaasta. Aikaisempien vuosien havainnoista hyväksyttiin maamme toinen suohyypä.

Tässä katsauksessa julkaisujen havaintojen lisäksi RK-käsittelyssä on vielä joukko havaintoja selkälökin alalajeista, urpiaisen *cabaret*-alalajista sekä muista lajeista, joista ei erisyistä johtuen ole tehty päätöksiä ennen tämän katsauksen valmistumista.

RK:n kokoonpano vuonna 1992 oli seuraava: Dick Forsman (puheenjohtaja), Hannu Jännes (sihteeri), Matti Kapanen, Matti Lammin-Soila, Tapani Numminen, Tom Lindroos ja Pekka J. Nikander. Tässä yhteydessä RK haluaa ilmaista kiitoksensa ansiokkaasta toiminnasta Lasse J. Laineelle, joka 17 vuoden (joista 11 vuotta puheenjohtajana!) ja tuhansien lomakkeiden jälkeen vetäytyi aktiivipalvelusta vuoden 1991 lopussa. Lassen tilalle uudeksi puheenjohtajaksi RK valitsi keskuudestaan Dick Forsmanin ja uudeksi jäseneksi turkulaisen Tom Lindroosin.

Ohjeita ja toivomuksia

Varsin perusteellisia ohjeita RK-ilmoituksen täyttämisestä on julkaistu edellisten katsaus-

ten yhteydessä (ks. esimerkiksi *Lintumies* 6/92 s. 253–274) ja Parviaisen artikkelissa.⁹ Luetelo RK:n käsittelyyn tulevista lajeista ja alalajeista on julkaistu viimeksi *Lintumies*-lehdessä 5/91 s.229–230.

Riuttatiira Hangossa 21.7.1992. Havainnoija kiinnitti huomiota mm. mustilta näyttäviin jalkoihin ja nokkaan, selvästi lovipäiseen pyrstöön ja aavistuksen läpikuultaneisiin siiventaiveisiin. © Sampsa Cairenius

Sandwich Tern

Rengastajien toivotaan mitaavan pyydystämänsä harvinaisuudet perusteellisesti. Pelkkä siiven pituus kertoo linnusta varsin vähän, ja sen lisäksi tulisi mitata myös siipikaavio sekä pyrstön, nokan ja nilkan pituus. Lintujen mittaaminen luotettavasti ja vertailukelpoisesti vaati mittausrutiinia, jota saa vain harjoittelemalla yleisempien lajien kanssa. Svensson on julkaissut hyvän yhteenvedon seikoista, jotka käteensaadusta harvinaisuudesta tulisi tarkastaa.¹²

Katsauksen yksilömäärät

Katsauksessa esiintyy lajin nimen jäljessä kolme lukua. Ne ilmaisevat tavattujen yksilöiden kokonaismäärän. Ensimmäinen luku käsittää ajan vuoteen 1974 asti, toinen luku jakson RK:n toiminnan alkami-

sesta vuodesta 1975 vuoteen 1991 (RK:n hyväksymiä havaintoja) ja kolmas esiteltävän vuoden 1992. Näiden lukujen summa on Suomessa kaikkina aikoina tavattujen yksilöiden kokonaismäärä.

Lyhenteet

Linnun tarkka ikä merkitään kalenterivuosina:

1kv = samana kalenterivuonna, **2kv** = edellisenä kalenterivuonna, **+1kv** = ennen kuluvaa kalenterivuotta syntynyt jne. Muut ikälyhenteet: **juv.** = nuori lintu ensimmäisessä täydellisessä höyhenpuvussa, **ad.** = aikuinen, **subad.** = esiaikuinen, **pull.** = pesä- tai maastopoikanen.

Muut käytetyt lyhenteet: **jp** = juhlapukuinen, **tp** = talvipukuinen, **vp** = vaihtopukuinen, **♀** -puk. = naaraspuukuinen, **♂** -puk. = koiraspuukuinen, **♀** -**Ä** = koirasääninen, **♂** -**Ä** = naarasääninen, **r** = rengastettiin, **m** = muuttava. Jos muuttavan linnun lentosuunta on ollut tiedossa, sitä on käytetty m-lyhenteen sijasta (**N**, **NNE**, **NE** jne.). Kääntyvän linnun lentosuunnat on ilmaistu kauttaviivalla (esim. **NE/NW**).

Milloin yksilömäärää ei ilmoiteta, havainto koskee yhtä yksilöä. **(v)** = lintu on valokuvattu ja RK on valokuvasta pystynyt tunnistamaan lajin (**ä**) = linnusta on tehty äänitys ja RK on äänityksen perusteella tunnistanut lajin.

Havainnoijien nimet ilmoitetaan lyhentämättöminä. Lomakkeen täyttäjän nimi on ensimmäisenä. Yleensä kaikkien havainnoijien nimet on ilmoitettu, ei kuitenkaan kolmea enempää.

Havaintoja vuoden 1993 harvinaisuuksista kaivataan! (aikaisempien vuosien havainnoista puhumatta-kaan!)

Vuosi 1993 lähestyy loppuun ja viimeistään nyt on aika palauttaa RK-lomakkeet vuoden aikana nähdyistä alueharvinaisuuksista ja valtakunnallisista harvinaisuuksista (ks. *Lintumies* 5/91, s. 229–230).

Palauta kaikki RK-havaintosi oman yhdistyksesi aluevastaavalle, joka toimittaa ne eteenpäin RK:lle. Havaintojen tulisi olla aluevastaavilla mahdollisimman pian, jotta ne ehdittäisiin käsitellä kaikessa rauhassa ennen vuoden 1993 RK-katsauksen julkaisua. Muista, että mitä harvinaisempi tai vaikeammin määritettävä laji, sitä kauemmin käsittely yleensä kestää.

Käytä mielellään RK-ilmoituksen tekoon valmiiksi painettuja lomakkeita, joita saat aluevastaavaltasi tai RK:n sihteeriltä.

Hyväksytyt havainnot

Accepted records

Amerikanjäkäkuikka

(*Gavia immer*)

(2,23,3)

7.5. Saari, Honkakylä ad. SW (Jari Kontiokorpi), 17.5. Lemland, Lågskär 2kv (Antero Lindholm, Petro Pymönen, Jarmo Pirhonen ym.), 10.–22.11. Iitti, Leininselkä +1kv tp (Hannu Fri-man).

Normaali esiintyminen. Saaren lintu on vasta toinen sisämaan kevähavainto.

Myrskykeiju

(*Oceanodroma leucorhoa*)
(6,2,0)

5.10.74 Oulu, Sanginjoki löytynyt suolta kuolleena, nykyisin Oulun yliopiston kokoelmissa (v) (Arvi Kassinen, Ahti Väyrynen, ilmoitti Pirkka Aalto).

Järjestyksessä seitsemäs havainto maastamme. Viimeisin havainto on vuodelta 1985. Yhtä lukuun ottamatta kaikki havainnot koskevat kuolleina löytyneitä lintuja. Aikaisemmista havainnoista yksi on marraskuulta, neljä joulukuulta ja kaksi tammikuulta.

Suula (*Morus bassanus*)

(3,18,1)
13.9. Varkaus, Päiviönsaari ad. N-E (Heikki Kotilainen, Jarmo Miettinen).

Suomalainen suulahavainto tyypillisimmillään: sisämaassa syyskuussa. Poikkeuksellista on linnun ikä, valtaosa syyshavainnoista koskee nimittäin nuoria lintuja.

Karimetso

(*Phalacrocorax aristotelis*)
(3,1,1)

23.5. Porvoon mlk, Kummelskär 2kv E (Kari Soilevaara, Maria Haanpää, Petteri Mikkola ym.).

Maassamme hyvin harvinaisen karimetson tavattiin arktikastaijuksen yhteydessä jo toistamiseen Kummelskärillä. Kummelskärin ja Suomen ensimmäinen havainto koskee 3-4 yksilön parvea 20.-29.5. 1973. Toinen havainto tehtiin Kirkkonummella 12.4. 1975.

Silkkihaikara (*Egretta garzetta*)

(0,9,1)
21.10. Mäntsälä, Kotojärvi (Olli Elo, Pertti Uusivuori ym.).

Vasta toinen syyshavainto, ensimmäinen tehtiin Oulussa 20.10. 1983. Valtaosa (7) havainnoista ajoittuu touko-kesäkuulle.

Jalohaikara (*Egretta alba*)

(4,40,3)
13.5. Vuolijoki, Otanmäki (Hannu Rönkkö, Perttu Rönkkö), **20.5.** Pyhtää, Ristisaari E/NE (Petteri Tolvanen, Aki Arkimaa), **6.6.** Värsilä, Säpäri SSW (Seppo Sarvanne, Esa Laine, Jouni Sihvonen ym.).

Kapustahaikara

(*Platalea leucorodia*)
(0,6,1)

21.10. Mietoinen, Mietoistenlahti 1kv (Seppo Kotiranta)

Lyhytnokkahanhi

(*Anser brachyrhynchus*)
(48,330,-)

26.4.89 Tyrnävä, Ängeslevä (Sampsa Cairenius, Olli Vesikko), **26.4.89** Tyrnävä, Ritokorpi (Sampsa Cairenius, Olli Vesikko), **26.4.89** Liminka, Temmesjokisuu (v) (Sampsa Cairenius, Olli Vesikko).

Laji poistettiin tarkastettavien lajien luettelosta vuoden 1990

alusta.

Sepelhanhi

(*Branta bernicla hrota*)
(4,31,7)

21.5. Virolahti, Hurppu E (Tapani Numminen, Annika Forsten, Mauri Jalonen ym.), **23.5.** Helsinki, Santahamina 1+1 E (Juha Saari, Ulla-Maija Vainikka), **23.5.** Virolahti, Hurppu E (Tapani Numminen, Annika Forsten, Mauri Jalonen ym.), **31.5.** Kirkkonummi, Porkkala 1+1 E (Bimbi Ollberg, Sakari Damski, Roland Sundström), **31.5.** Virolahti, Hurppu ENE (Markku Kangasniemi, Hannu Kettunen), **5.6.** Kirkkonummi, Porkkala E (v) (Mauri Leivo, Matti Kapanen ym.), **5.6.** Paimio, Paimionlahti NE (v) (Tapani Numminen, Annika Forsten).

Kellonaikojen ja parvikokojen perusteella **23.5.** Santahaminassa muuttaneista linnuista toinen on tulkittu samaksi kuin Hurpun lintu ja **31.5.** Porkkalassa muuttaneista linnuista toinen on tulkittu samaksi kuin Hurpussa nähty lintu.

Seitsemän yksilöä on toistaiseksi suurin kevätsumma, aikaisemmat "huippukevää" ovat 1988 ja 1989, jolloin havaittiin kolme yksilöä.

8.10.91 Punkaharju, Hirvikoski 1+1 ad. SW (Jari Kontiokorpi, Olli-Pekka Pietiläinen), **8.10.91** Lappeenranta, Luukkaansalmi ad. WSW (Pertti Uusivuori, Pertti Launes, Paavo Rantanen).

Kyseessä 5.-7. syyshavainto maastamme.

Amerikanhaapana

(*Anas americana*)
(1,7,1)

15.6. Vuolijoki, Otanmäki +2kv ♂ (v) (Jouni Ruuskanen, Pekka Helo, Hannu Rönkkö).

Punapäänarsku (*Netta rufina*)

(9,26,2)

7.5. Ruukki, Lisko ♀ (Harri Taavetti ym.), **28.6.-n.4.7.** Siikajoki, Säikänlahti ♀ (Jukka Hauru, Harri Taavetti ym.).

Normaali esiintyminen. Laji on varsin tavallinen eläti vesilintutarhoissa ja osa maassamme tehdyistä havainnoista saattaa koskea karkulaisia.

Pilkkaniska

(*Melanitta perspicillata*)
(10,17,3)

6.-15.5. Virolahti, Harvajanniemi +2kv ♂ (Ari Vuorio), **23.5.** Kristiinankaupunki, Siipyy +2kv ♂ NNW (Petri Rissanen, Timo J. Palomäki, Timo K. Palomäki), **20.6.** Vårdö, Sandö-Simskälä +2kv ♂ (Vesa Jouhki).

Tyypillinen esiintyminen. Virolahden lintu on toistaiseksi pisinään samalla paikalla viihtynyt yksilö.

Isohaarahaukka (*Milvus milvus*)

(11,10,9)

10.4. Nauvo, Biskopsö S (Seppo Aspelund), **11.4.** Tammisaari, Leksvali NE (Heikki Assinen, Kalevi Sillanpää), **12.4.** Perniö, Korjärvi S (Markus Aho-

la, Pirkko Ahola), **14.4.** Sauvo, Raitniemi 2kv SE (Pekka Loivaranta), **17.4.** Pernaja, Isnäsviken ad. (Torbjörn West, Monica Sjöström), **18.4.** Karjaa, Krogen NW (Aarno Salminen), **18.4.** Paimio, Paimionlahti N (Kari Salonen, Jukka Salonen ym.), **18.4.** Piikkiö, Heijoki E (Tapani Numminen, Annika Forsten), **27.4.** Kirkkonummi, Saltjärden kiert./WSW (Mauri Leivo ym.), **29.4.** Paimio, Paimionlahti ENE (Pekka Alho), **19.6.** Orimattila, Karkkula (Raili Forsell), **19.-20.6.** Inkoo, kaatopaikka (Ahti ja Elisa Vapaavuori, Dick Forsman), **22.6.** Kirkkonummi, Gunnarskulla (Dick Forsman), **24.6.** Kirkkonummi, Saltjärden ja Inkoo Degerby (Markku Ojala, Biti Ojala).

Yksilömäärän arviointi on erittäin vaikeaa. Havainnot keskittyvät varsin pienelle alueelle ja linnut ovat selvästi liikkuneet paljon. **18.4.** Karjaalla, Paimiossa ja Piikkiössä tehtyjen havaintojen on tulkittu koskevan samaa yksilöä, samoin Kirkkonummella ja Inkoossa kesäkuussa havaittujen lintujen on tulkittu koskevan samaa yksilöä. Ennätysellinen esiintyminen. Edellinen huippuvuosi on 1989, jolloin havaittiin 4 yksilöä.

Käärmeotkka

(*Circaetus gallicus*)
(0,18,1)

13.-20.9. Hanko, Täktom 2kv (v) (Dick Forsman, Hannu Jännes, Matti Kapanen ym.), **19.9.** Tenhola, Harpaskotrasket (Jorma Vickholm, Jari Kostet, Jouni Riihelä ym.).

Hangan ja Tenholan havainnot koskevat samaa yksilöä, joka oli ensimmäinen pitkään samalla paikalla viihtynyt käärmeotkka. Normaali esiintyminen, vuodesta 1984 alkaen on havaittu 1-4 yksilöä vuosittain.

20.7.90 Kristiinankaupunki, Skata (Timo Vanhatalo).

Vuoden 1990 yksilömäärä nousee neljään.

Arosuuhaukka

(*Circus macrourus*)
(33,49,9)

17.4. Virolahti, Kirkontura ja Hurppu ad. ♂ (Kari Saarinen, Timo Klemola), **27.4.** Kitee, Puhos 2kv S (Harri Kontkanen, Ari Parviainen, Markku Halonen ym.), **30.4.-1.5.** Joroinen, Pasalanmäki +2kv ♀ (v) (Antero Lindholm, Hannu Räsänen ym.), **2.5.** Värsilä, Niirala ad. ♂ (Hannu Kivivuori, Matti Kapanen, Jouni Pursiainen ym.), **3.5.** Mustasaari, Östra Norrskär 2kv lähti E (Pekka Saikko, Tapio Aalto, Mauri Jalonen ym.), **6.5.** Liminka, Järvenpään kylä ad. ♂ (Jan-Erik Bruun), **19.5.** Mustasaari, Valassaaret 2kv ♀ (Tom Backlund, Mats Björklund, Jan Hägg), **8.9.** Hango, Täktom ad. ♂ S (Pekka J. Nikander, Hannu Jännes), **24.9.** Vilpula, Kivivuori ad. ♂ S (Markku Saarinen, Timo Eskola).

Edellisivuoden heikon esiintymisen jälkeen ennätysellinen vuosi. Aikaisemmat huippuvuodet ovat 1984 ja 1985, jolloin havait-

tiin seitsemän yksilöä.

20.7.89 Vaala, Liminpuro +2kv ♂ (Jouni Ruuskanen), **16.4.90** Ikaalinen, Vatulanharju ad. ♂ N-NW (Toni Eskelin, Jari & Sirkka Hakala, Jukka Pessa).

Vuoden 1989 yksilömäärä nousee neljään ja vuoden 1990 yksilömäärä kuuteen.

Niittysuuhaukka

(*Circus pygargus*)
(18,23,22)

3.5. Lemland, Lågskär +2kv ♂ NE (Petro Pynnönen, Mika Alava, Mikael Nordström), **4.5.** Kirkkonummi, Danskarby +2kv ♂ (Matti Kapanen), **6.5.** Värsilä, Niirala +2kv ♀ N (Markku Halonen, Pertti Mähönen, Ari Parviainen), **8.5.** Tenhola, Finby Gränd +2kv ♀ (Visa Rauste, Karmo ja Kauri Mikkola, Jörgen Palmgren), **8.5.** Porvoon mlk, Kummelskär +2kv ♂ SE (Jan Nordblad, Timo Pettay), **10.5.** Kirkkonummi, Danskarby ♀ N (Matti Kapanen), **10.5.** Liminka, Selkämaa ♀ (Jari Peltomäki, Ulla Matturi), **10.5.** Liminka, Virkkulan torni +2kv ♀ (Jari Peltomäki, Jukka Jantunen, Panu Kuokkanen), **13.5.** Porvoon mlk, Bjurböle 2kv ♂ (Arto Juvonen), **14.5.** Pernaja, Labby +2kv ♀ (v) (Torbjörn West), **15.5.** Kirkkonummi, Sunds +2kv ♂ N (Kari Lindblom, Dick Forsman, Jyrki Lausamo), **15.5.** Joensuu, Linnunlahti ♀ NW (Antti Vänskä), **16.5.** Ruotsinspyhtää, Suomenkylä +2kv ♂ (Klaus Laine), **17.5.-18.5.** Paimio, Paimionlahti 3kv ♂ (William Velmala, Ari Laine, Ville Kirsilä ym.), **18.5.** Kiikala, Omenajärvi +2kv ♂ (Janne Riihimäki), **19.5.** Kirkkonummi, Porkkala +2kv ♂ N (Kari Lindblom ym.), **19.5.** Pori, Paarnoori +2kv ♀ (Matti Sillanpää), **20.5.** Paimio, Paimionlahti +2kv ♀ (Tom Lindroos, Hannu Klemola, Jarmo Komi ym.), **26.5.** Virolahti, Hellänlahti +2kv ♂ (Kari Salonen, Pasi Laaksanen, Jukka Salonen), **26.5.** Virolahti, Hämeenkyliä +2kv ♂ (Ari Vuorio, Leena Vuorio), **6.6.** Paimio, Paimionlahti +2kv ♂ (Tapani Numminen, Annika Forsten), **12.7.** Pori, Kokemäenjoen suisto +2kv ♂ lähti SE (Jari Peltomäki, Ulla Matturi, Jukka Nuotio).

Runsas esiintyminen, vaikka jääkin selvästi kahden edellisivuoden varjoon.

1.-11.6.90 Joutseno, Suokumaa ja Konnunsuo +2kv ♂ (Mikko Supponen, Karri Kuitunen, Mikko Lehtola ym.), **8.5.91** Joutseno, Konnunsuo +2kv ♂ (Karri Kuitunen, Veli-Pekka Lehtonen, Antti ja Mikko Supponen), **12.5.91** Joutseno, Pulp +2kv ♀ S (Karri Kuitunen, Ville Supponen), **12.5.91** Pattijoki, Pattijokisuu +2kv ♀ N (Jukka Jantunen).

Vuoden 1991 yksilömäärä nousee 30:een ja vuoden 1990 yksilömäärä 32:een, mikä on uusi ennätys.

Pikkukiljukohta

(*Aquila pomarina*)
(5,59,6)

11.8. Salo, Halikonlahti subad. (Hannu Kormano, Mikko Tamminen), **16.8.** Pori, Toukari subad./ad. SE (Sami Kos-

Käärmekotka Tenholan Harpaskogträskillä 19.9.1992. © Jari Kostet
Short-toed Eagle

kinen, Jukka Kivelä), 26.8. Hanko, Taktom subad./ad. SW-W (v) (Hannu Klemola, Ari Kuusela, Kimmo Kuusisto ym.), 11.9. Hanko, Taktom subad./ad. SW (v) (Jouko Lundén, Timo Damski, Reijo Ikävalko ym.), 14.9. Siuntio, Pikkala ja Kirkkonummi, Friggiesby subad./ad. (v) (Sampsä Cairenius, Minna-Riikka Järvinen), 19.9. Vantaa, Västerkulla E (Pentti Kallio, Pekka Kankaanpää).

Tässä kaikki yksilöt on tulkittu eri linnuiksi, vaikka esim. Hangon

havainnot saattavat koskea samaa yksilöä. Monien isojen petolintujen on todettu kiertelevän pitkäänkin samoilla seuduilla, jolloin ne nähdään monilla, usein kaukana toisistaan sijaitsevilla paikoilla (ks. esim. kiljukotka). Havainnoijia kehoitetaan kiinnittämään huomiota yksilötuntomerkkeihin, kuten puuttuviin sulkiin, jotta samojen lintujen "tuplalaskennalta" välttyttäisiin. Kolmen laihan vuoden

jälkeen runsas esiintyminen. Huomionarvoista on myös havaintojen painottuminen syksyyn, sillä RK:n toiminta-aikana (vuodesta 1975 alkaen) 75% havainnoista on keväältä-kesältä.

19.4.90 Rautjärvi, Simpeleen vesitorni ad. NNE/NW (Jari Kontiokorpi).

Kiljukotka (*Aquila clanga*) (2,115,8)

18.5. Ylämaa, Väkeväjärvi subad./ad. (Tapani Numminen, Annika Forsten, Mauri Jalonen ym.), 31.5. Hamina, Summa subad. E (v) (Hannu Kettunen, Pirjo Kettunen), 31.8. Kauhava, Kettula 1-2kv (v) (Mikko Hänninen, Ossi Hemminki ym.), 5.9. Ylämaa, Sammalinen ad. (v) (Jukka Jantunen, Markku Nurminen), 9.9. Helsinki, Niskala 2kv NW (Kari Lindblom, Jyri Heino, Hannu Vilppula), 16.9. Hanko, Taktom 2kv SE (v) (Hannu Klemola, Tapani Missonen, Jukka Sillanpää), 19.9. Helsinki, Vuosaari subad./ad. NE (Pentti Kallio), 20.9. Kirkkonummi, Storkanskog-Bergstad 2 kv (Dick Forsman), 28.11. Jomala, Gottby ad. (Göran Andersson), 27. ja 30.12. Kökar, Södersundet (Ari Ahtiainen, Mika Nieminen).

Puuttuvien ja katkenneiden siipisulkien perusteella voitiin todeta, että Kirkkonummella 20.9. havaituista linnuista toinen oli sama yksilö kuin Helsingissä 9.9. nähty ja toinen sama kuin Hangossa 16.9. nähty yksilö. Jomalan kaatopaikalla talvehtinut lintu viiپی paikalla helmikuun loppuun (tarkkoja päivämäärätietoja otetaan kiitollisena vastaan) ja vieraili myös Kökarissa.

Edellisvuosia runsaampi esiintyminen, joka vastaa jo 1980-luvun vuosikeskiarvoa. Ainakaan vuoden 1960 jälkeen ei maastamme ole tehty muita talvihavaintoja.¹¹

Arokotka (*Aquila nipalensis*) (1,13,3)

16.6.-23.8. Inkoo, kaatopaikka 2kv (valokuva Pekka Komi). 26.7. Turku, Topinojan kaatopaikka 2kv (valokuva Jarmo Laine). 13.10. Hanko, Tallholmarna subad. NE (Ahti ja Elisa Vapaa-vuori).

Kummastakaan kesän kaatopaikkakotkasta ei ole saatu RK-ilmoitusta! Havainnot on katsauksen täydellisyyden vuoksi "pikahyväksytty" julkaistujen valokuvien perusteella. Molemmista kaitataan siis RK-lomaketta täydellisine päivämäärä- ja havainnoijatietoineen. Runsa esiintyminen, ainoastaan vuonna 1988 on havaittu yhtä monta yksilöä. Ruotsissa havaittiin vain yksi yksilö (C. Cederroth kirj. ilm.), mutta Tanskassa havaittiin useita yksilöitä, joista ainakin yhdellä roikkui jalassa iloisesti kiliseviä kulkusia todisteena synkästä menneisyydestä kaltereiden varjossa.

29.10.89 Ylitornio, 2-3kv (v) (Ossi Sirola, ilmoitti Dick Forsman).

Punajalkahaukka (*Falco vespertinus*) (2,284,32)

30.4. Vehkalahti, Metsäkylä ♀ (Ari Vuorio), 1.5. Joroinen, Pasala 2kv ♂ NW (Rasmus Mäki, Risto Rauhala), 3.5. Kirkkonummi, Rönnskär +2kv ♂ (Lauri Mäenpää, Pekka Ikonen), 3.5. Västanfjärd, Galtarby +2kv ♂ (Kalle Rainio, Antti Kause, Heikki Tuominen), 5.5. Västanfjärd, Galtarby +2kv ♂ (v) (Rauno Varma), 16.5. Lapua, Alajoki +2kv ♂ NNW (Ari Viita, Martti Patteri), 16.5. Luvia, Säppi +2kv ♀ (v) (Jaakko Esama, Pentti Kuusela, Juha Sjöholm), 17.5. Taipalsaari, Saikkola +2kv ♂ (v) (Markku Loippo, Kirsi Mattila), 17.-18.5. alkaen Paimio, +2kv ♂ (Jari Helstola, Jouni Kiviranta, Pasi Laaksonen ym.), 20.5. Pattijoki, Jokisuu ad. ♂ N (Jukka Hauru), 23.5. Vihti, Vanjärvi 2kv ♂ (Sampsä Cairenius, Minna-Riikka Järvinen), 23.5. Valkeakoski, Vanajaselkä +1kv ♂ (Ari Lehtinen), 24.5. Mäntsälä, Sulkava +2kv ♂ (Olli Elo, Leila Sillanpää), 24.5. Espoo, Suomenoja 2kv ♂ E (Mikko Karkia, Jani Ceder), 25.5. Hanko, Tvärminneträsket +2kv ♀ (Risto Saranto), 27.5. Korppoo, Utö ♀ NE (Ville-Veikko Salonen, Sampo Laukkanen, William Velmala), 27.5. Paimio, Paimionlahti 2kv ♂ (Matti Lempiäinen), 28.5. Korppoo, Utö 2kv ♂ E (William Velmala, Ville-Veikko Salonen, Sampo Laukkanen ym.), 30.5. Nauvo, Borstö 2kv ♀ (Kalle Rainio, Mikko Ylitalo), 31.5. Korppoo, Utö ♀ lähti E (Ville-Veikko Salonen), 4.6. Kirkkonummi, Porkkala ♀ SE (Matti Kapanen, Jussi Lindström), 4.6. Virolahti, Härmä +2kv ♂ (Rauno Sandberg), 6.6. Närpiö, Blacksögrundet ♀ (Arto Keskinen, Aarne Lahti, Kari Kuokkanen), 6.6. Ylämaa, Väkeväjärvi ♀ (v) (Olli Haukkovaara, Risto Vilpas, Jyrki Lausamo), 7.6. Paimio, Paimionlahti 2kv ♂ (v) (Tapani Numminen, Matti Lempiäinen), 12.6. Leland, Lågskär 2kv ♀ hetken paikallise-na, lähti E (v) (Tomi Muukkonen, Antti Mikala, Ulla Maija Vainikka), 11.7. Vihti, Nummela +2kv ♂ NW (Bimbi Ollberg), 13.7. Ilomantsi, Patvinsuo 2kv ♂ (v) (Mauri Leivo, Harri Kontkanen), 31.7.-2.8. Konnevesi, Pyhäjärvi ♀ (Heikki Hiekkänen, Kalle Hiekkänen, Tauno Hiekkänen), 29.8. Hanko, Täktbukt 1kv (Tom Lindroos, Markku Huhta-Koivisto, Hannu Kormanen ym.), 6.9. Kirkkonummi, Sunds 1kv (Bimbi Ollberg), 9.9. Paimio, Paimionlahti 2kv ♂ (Rasmus Mäki, Hannu Klemola, Niklas Satola ym.), 12.9. Vihti, Rönni 1kv (Hannu Friman, Kari Aromäki, Kari Degerstedt).

Västanfjärdin havaintojen on tulkittu koskevan samaa yksilöä. Kaikkien aikojen kolmanneksi runsain esiintyminen. Parempia vuosia ovat olleet vuosi 1990 (40 yksilöä) ja 1979 (34 yksilöä). Länsi-Euroopassa havaittiin poikkeuksellisen runsas esiintyminen mm. Hollannissa yhteensä yli 450, Tanskan Skagenissa vähintään 425¹³ ja Englannissa 107 yksilöä.¹⁰ Vaellus ei ulottunut Ruotsiin

Arokotkat – kaksi vuodenaikaa. Inkoossa kesällä 1992 tavattu 2kv lintu (vas.) ja Ylitornion lumisissa maisemissa 29.10.1989 seikkaillut 2–3kv yksilö (oik.). © Mikko Kataja (vas.) ja Ossi Sirola (oik.)

Steppe Eagles

asti, missä esiintyminen oli alustavien tietojen mukaan tavanomainen.⁸

27.5.89 Kiiminki, Sivusuo 2kv ♀ (Veli-Pekka Viklund, Antti Huttunen, Kari Rannikko ym.), 22.–23.5.91 Joutseno, Nevala 2 +2kv ♀ ja 24. ja 27.5.91 +2kv ♀ (Karri Kuitunen, Jouko Rantanen, Antti Supponen ym.), 23.5.91 Joutseno, Nevala 2kv ♀ (Karri Kuitunen, Antti, Mikko ja Ville Supponen), 7.6.91 Tuusula, Rantamo +2kv ♂ (Ari Lehtinen).

Vuoden 1989 yksilömäärä nousee 26:een ja vuoden 1991 yksilömäärä on nyt 16.

Aavikkohaukka (*Falco cherrug*) (0,0,1)

29.4. Kitee, Puhos 2kv (v) (Pentti "Zerru" Zetterberg, Ari Parviainen, Petri Hottola, Harri Kontkanen, Markku Halonen).

Maamme ensimmäinen havainto tästä arojen asukista, joka pesii meitä lähinnä Venäjän länsiosissa, missä kannan sanotaan olevan paikoitellen runsas.⁴ Itä-Euroopan maissa laji on harvalukuinen ja kannan kooksi arvioidaan enimmä-

lään 150 paria.¹ Länsi Euroopassa laji on havaittu harhailijana ainakin Ruotsissa, Saksassa, Puolassa ja Norjassa.

Aavikkohaukka on varsin tavallinen Keski- ja Länsi-Euroopan petolintutarhoissa, mutta Kiteen linnun ikä, vankeudesta kertovien merkkien, kuten renkaiden ja remmien puuttuminen ja havaintopaikan sijainti kaukana petolintutar-

hoista viittaavat siihen, että lintu on mitä todennäköisimmin harhautunut meille luonnonvaraisesti.

Tunturihaukka (*Falco rusticolus*)

11.4. Tyrvävä, Murto 2kv (v) (Esko Pasanen, Jorma ja Jukka Pessa), 1.10. Virolahti, Pyterlahti NW (Hannu Friman, Timo Pulliainen), 17.10 Kristiinankaupunki, Siipyy 1kv (Petri Rissanen), 25.12. Sund, Bomarsund 1kv (Jari

Paksujalka Suomenojalla 17.7.1992. © Markus Varesvuo

Stone-curlew

Avosetti Kallvikissa huhtikuussa 1992. © Markus Varesvuo

Avocet

Helstola, Raija Manninen).

Havainnot Tunturi-Lapin eteläpuolelta tarkastetaan.

Pikkuhuitti (*Porzana parva*)

(21,80,4)

17.4. Finström, Storträsk ♂ -Ä (Göran Andersson, Benny ja Yngve Jansson), 29.5.-13.6. Hauho, Kytälä ♂ -Ä (Lauri Kokkala, Ari Lehtinen, Hannu Hellsten), 26.6. Toijala, Rätönjärvi Ä (Rainer Mäkelä), 1.7. Eura, Koskeljärvi ♂ -Ä (Janne Lampolahti, Tuomo Hurme).

Hieman parannusta edellisvuoteen, jolloin ei havaittu yhtään pikkuhuittia. 1980-luvun vuosikeskiarvo on kuusi ja parhaat vuodet ovat olleet 1990 ja 1984, jolloin havaittiin 15 ja 20 yksilöä.

Avosetti (*Recurvirostra avosetta*)

(16,177,16)

14.-15.4. Helsinki, Kallvik (v) (Markus Varesvuo), 18.-19.4. Hanko, Lintuasema 2 (Jyrki Pynnönen, Marika Lindgren ym.), 29.4. Hanko, Vedagrundet 2 (Lauri Mäenpää, Paul Warham ym.), 3.5. Pori, Yyteri 2 (Ilkka Kuvaja), 3.5. Korppoo, Jurmo (Ville-Veikko Salonen, William Velmala), 5.5. Pori, Leveäkari 3 (Pekka Eriksson, Juha Niemi), 7.5. Kirkkonummi, Porkkala E (Kari Lindblom, Rainer Nordlund, Jukka Salokangas), 7.5. Porvoon mlk, Kummelskär N (Timo Pettay, Jan Nordblad), 11.-13.5. Siuntio, Myrans (Tom Lindroos, Soili Leveelahti), 13.5. alkaen Hanko, Tiilitiehdas (Jan-Peter Bäckman, Tapio Gustafsson, Salla Hannunen ym.), 20.5. Salo, Halikonlahti (Jani Laaksanen).

Keskimääräistä runsaampi esiintyminen, 1980-luvun vuosikeskiarvo on yhdeksän yksilöä. 5.6.86 Oravainen, Kimo (Christian Tikkanen, Monika Löf), 17.6.86 Pori, Kirrinsanta (Asko Eriksson, Tapani Lilja), 6.5.90 alkaen Korppoo, Jurmo 2 (Rami Lindroos, Seppo Kallio, Mikko Suhonen), 4.5.91 Pori, Yyteri (Hannu Koskinen, Timo K. Palomäki, Jukka Pessa), 10.5.91 Lemland, Lågsjär 3 (Heikki Minn), 3.-5.6.91 Jomala, Torpfjärden (v) (Henrik Lindholm, Erik Bonsdorff, Stefan Knopman ym.).

Vuoden 1986 yksilömäärä nousee 25:een, vuoden 1990 yksilömäärä on nyt 36 ja vuoden 1991 16.

Paksujalka

(*Burhinus oedicnemus*)

(1,6,1)

17.7. Espoo, Suomenoja ad. (Reijo Purasmaa ym.).

Valtaosa Suomen ja Ruotsin aikaisemmistakin havainnoista on kesäkuukausilta ja koskenee pesimättömiä kierteleviä lintuja.

Pääskykahlaja

(*Glareola pratincola*)

(0,5,1)

16.5. Kristiinankaupunki, Skftung (Hannu Koskinen, Petri Rissanen).

Ensimmäinen havainto lajista tehtiin vuonna 1984 ja seuraavat vuonna 1989 (4 yksilöä), Ruotsissa, missä laji on havaittu 12 kertaa,

nähtiin yksi yksilö vuonna 1992 (C. Cederroth kirj. ilm.).

Aropääskykahlaja

(*Glareola nordmanni*)

(5,8,0)

13.-14.8.91 Joutseno, Konnunsuo 1kv (Karri Kuitunen, Antti, Mikko ja Ville Supponen)

Edellinen havainto on vuodelta 1984, joten Konnunsuolla riitti kävijöitä. Ajoittuminen tyypillinen; havainnoista 10 on elokuulta.

Mustajalkatylli

(*Charadrius alexandrinus*)

(18,21,7)

3.5. Pori, Yyteri ♂ (Ilkka Kuvaja), 3.5. Joutseno, Konnunsuo ♂ (Samps Cairenius, Minna-Riikka Järvinen, Markus Keskitalo ym.), 12.-14.5. Siikajoki, Tauvo ♀ ja ♀ -puk. (Jukka Jantunen, Risto Horneman, Panu Kuokkanen), 7.-11.6. Pattijoki, Jokisuu ♂ ja 7.-15.6. ♀ (Jukka Hauru, Kyösti Karjalait, Heikki ja Matti Tuohimaa ym.), 2.-20.7. Siikajoki, Tauvo (Panu Kuokkanen, Harri Taavetti, Jukka Hauru).

Kaikkien aikojen runsain esiintyminen, edellinen ennätys on vuodelta 1991, jolloin havaittiin viisi yksilöä. 1980-luvulla laji tavattiin keskimäärin kerran vuodessa. Jo kahtena peräkkäisenä vuonna on havaittu koiras ja naaras yhdessä.

Siperiankurmitsa

(*Pluvialis fulva*)

(1,12,5)

27.6. Närpiö, Piolahti ad. (Mauri Koi-vuluoma, Kari Korhonen), 14.-18.7. Vuolijoki, Otanmäki ad. (v) (Hannu Rönkkö, Pekka Helo, Alpo Parttimaa), 12.8. Ruokolahti, Lauriemi ad. (Jukka Jantunen), 19.-26.9. Hailuoto, Pökönnokka (Ari Rajasärkkä, Aino Kananen, Juha Markkola), 10.10. Mustasaari, Östra Norrskär 1kv (Pekka Saikko, Mauri Jalonen, Arto Keskinen ym.).

Ennätysellinen esiintyminen, aikaisempi huippuvuosi on 1990, jolloin havaittiin kolme yksilöä. Havainnoijia kehoitetaan kuvaamaan etenkin ad.-linnut hyvin tarkasti, jotta amerikankurmitsan (*P. dominica*) mahdollisuus voidaan varmuudella sulkea pois.

Arohyppä (*Chettusia gregaria*)

(1,2,1)

9.6. Kemiö, Sjöfax (Jukka K. Nurmi)

Edellinen havainto on vuodelta 1990, jolloin Porissa havaittiin yksinäinen hautova lintu!

Suohyppä (*Chettusia leucura*)

(0,2,0)

15.5.90 Siikajoki, Säärenperä (Toni Eskelin)

Maamme toinen havainto tästä pääasiassa Irakissa ja Kaspianmeren itäpuolella pesivästä pitkäkoivesta. Viimeaikaiset pesimähavainnot Turkista, Syyriasta ja mahdollisesti myös Jordaniasta saattavat viitata siihen, että laji olisi le-

vittäytymässä kohti länttä. Suohyppä on havaittu useissa Euroopan maissa mm. Ruotsissa kerran, Englannissa neljästi sekä Hollannissa ja Saksassa kolmasti. Valtiosa havainnoista on kevät-kesähavaintoja.^{1,5}

Palsasirri (*Calidris melanotos*)

(6,20,2)

23.-25.7. Siilinjärvi, Raasio +2kv ♀ r (v) (Petro Pynnönen, Marika Lindgren ym.), 17.10. Mietoinen, Mynälahti 1kv (Ville Veikko Salonen, Jorma Kirjonen).

Tämä sekä Itä-Siperiassa että Pohjois-Amerikassa pesivä laji tavataan maassamme nykyään lähes vuosittain. Mietoisten lintu on myöhäisin maassamme koskaan havaittu palsasirri.

Räme/Tundrakurppelo

(*Limnodromus griseus/scolopaceus*)

(0,1,1)

20.8. Pori, Karhuluoto 1kv (Jouko Hakala, Kauko Häkklä, Pasi Laihon).

Lampiviklo (*Tringa stagnatilis*)

(47,258,26)

27.4. Kotka, Huumanpohja (Ari Vuorio, Ari Eerola, Vesa Hyryläinen), 28.4. Kotka, Kaarniemi (Rauno Sandberg), 29.4. Anjalankoski, Suurijärvi (Jari Piepponen), 1.5. Porvoon mlk, Brattnäs (Arto Juvonen, Risto Saranto), 2.5. Pukkila, Kantele (Pekka Loivaranta, Aino Loivaranta), 2.5. Pukkila, Ruha (Mauri Leivo, Antti Mikala), 4.5. Pattijoki, Jokisuu (Jukka Hauru, Kari Varpenius), 7.5. Helsinki, Viikki (Juha Kärkkäinen), 9.5. Lemi, Urolanlahti (Markku Loippo, Mikko Loippo), 14.5. Espoo, Suomenoja (Janne Riihimäki, Jani Ceder, Timo Koskinen ym.), 21.5. Salo, Halikonlahti (Hannu Kormanen, Jouko Luenden, Jukka Nurmi ym.), 24.5. Virolahti, Vilkkiläntura (Klaus Laine, Rauno Sandberg), 26.5. Salo, Halikonlahti (Janne Riihimäki ym.), 26.5. Salo, Meriniitty (Janne Riihimäki), 27.5. Lappeenranta, Tuosa (Pekka Karhu), 27.5. Salo, Halikonlahti 2 (Tom Lindroos, Hannu Kormanen), 28.5. Raahen, Siniluoto (Jukka Hauru, Heikki Tuohimaa), 28.5. Virolahti, Hurppu (Hannu Kettunen, Markku Kangasniemi, Martti Sipponen), 29.5. Kotka, Hovinsaari (Jari Piepponen, Markku Piepponen), 29.5. Kotka, Huumanpohja 3 (Klaus Laine), 1.6. Saari, Pohjanranta (Jari Kontiokorpi), 3.6. Saari, Mikkolanniemi (Jari Kontiokorpi), 14.6. alkaen Salo, Halikonlahti (Janne Riihimäki ym.), 25.6. Liminka, Virkkula 2 (Matti Lempiäinen), 1.7. Siikajoki, Tauvon Ulkonokka S (Jukka Hauru, Harri Taavetti).

Salossa 26. ja 27.5. tehtyjen havaintojen on tulkittu koskevan kahta eri yksilöä ja Pukkilassa 2.5. havaittujen lintujen yhtä yksilöä. Keskimääräistä runsaampi esiintyminen, joka jää kuitenkin selvästi ennätysvuodesta 1990, jolloin havaittiin 35 yksilöä.

Ruotsissa todettiin jo viidettä vuotta peräkkäin korkea vuo-

sisumma (C. Cederroth kirj. ilm.). 9.5.91 Vehkalahti, Salmilahti (Tero Ilomäki, Marja Weckman), 15.-16.5.91 Joutseno, Suokumaa (Karri Kuitunen, Antti Supponen), 15.5.91 Kokkola, Hopeakivenlahti (Jukka Vierrimaa), 25.5.91 Oulu, Pyykösjärvi (Jukka Jantunen, Panu Kuokkanen, Kari Varpenius), 11.6.91 Kuusamo, Ahvenlahti (Markku Ojala)

Vuoden 1991 määrä on nyt 17.

Isokihu (*Stercorarius skua*)

(6,16,0)

15.10.88 Janakkala, Kernaalanjärvi (Jari Pasuri, Pekka Moilanen).

Valtaosa suomalaisista havainnoista koskee kesäisiä kiertelijöitä, havaintoja syys-lokakuuisista linnuista on yhteensä neljä.

Mustanmerenlokki

(*Larus melanocephalus*)

(0,4,1)

30.9. Eckerö, Styringsudden ad. tp (Göran Andersson).

Ensimmäinen syyshavainto, aikaisemmat havainnot ovat toukokuulta ja heinäkuulta. Muualla Luoteis- ja Länsi-Euroopassa runsas syysesiintyminen on viime vuosina ollut tyypillistä.

Riuttatiira (*Sterna sandvicensis*)

(16,107,22)

27.4. Kirkkonummi, Porkkala ad. E (Kari Lindblom, Pekka Komi, Jari Nummelin), 23.5. Pori, Kallioholma 2 NE (Asko Eriksson), 25.5. Pori, Tahkoluo ad. (Matti Sillanpää, Tapani Lilja, Antti J. Lind), 26.5. Pyhäntä, Rihtniemi (Hannu Klemola, Markku Santamaa, Tapani Santamaa), 1.6. Korppoo, Jurmo 2 (Jari Helstola), 3.6. Porvoon mlk, Kummelskär 2 ad. W (Timo Pettay, Seppo Niiranen, Jan Nordblad), 4.6. Hanko, Vedagrundet ad. SE/SW (Henry Ekholm, Kimmo Hotulainen ym.), 6.6. Turku, Ruissalo ad. (Tom Lindroos, Kaija Riento), 14.6. Lemland, Lågsjär (v) (Tomi Muukkonen, Antti Mikala, Ulla-Maija Vainikka), 27.6. Lemland, Lågsjär 2 (Pekka Topp, Antero Topp), 7.7. Kustavi, Isokari 3 (Kalle Rainio, Mikko Ylitähti), 8.7. Pori, Yyteri 2 ad. (v) (Matti Sillanpää), 11.7. Pori, Yyteri 2 ad. (Jari Peltomäki, Ulla Matturi, Jukka Nuotio), 31.7. Lemland, Lågsjär ad. (Markku O. Tunturi, Esko Kitula, Matti Pajunen).

Kaikkien aikojen toiseksi runsain esiintyminen, parhaan vuoden ollessa 1991, jolloin havaittiin 36 yksilöä. Vuonna 1988 alkanut runsaiden esiintymisten sarja jatkuu edelleen. Viiden viimeisen vuoden keskiarvo on 18, kun 1980-luvun vuosikeskiarvo on vain 4.

7.10.89 Helsinki, Lauttasaari (Olli Okko, Pekka A. Huttunen, Pekka Hänninen ym.), 10.5.91 Porvoon mlk, Pellinki ENE (Lasse J. Laine, Jukka Haapala, Pertti Pöllänen ym.), 29.6.91 Hanko, Hangon lintuasema 2 (Pekka Topp, Marika Reinikainen), 3.7.91 Eckerö, Finbo 2 ad. (Henrik Lindholm), 9.7.91 Lemland, Lågsjär (Pekka Topp, Antero Topp), 14.7.91 Lemland, Lågs-

kär 2 (Pekka Topp, Antero Topp), 21.7.91 Hanko, Spikarna ad. W (Sampsa Cairenius).

Ennätysvuoden 1991 yksilömäärä nousee 36:een. Lauttasaa-ren lintu on ensimmäinen maasamme havaittu nuori yksilö.

Valkoposkitiira (*Chlidonias hybrida*)

(0,4,2)
23.5. Virolahti, Vilkkiläntura lähti E (Klaus Laine, Pentti Kallio, Kari Saarinen ym.), 31.5. Mikkelin mlk, Nais-tinki (v) (Jouni Ruuskanen, Veijo Karjalainen).

Maamme ensimmäinen ha-vainto on vuodelta 1983. Kaikki havainnot ovat touko–kesäkuulta. Ruotsissa havaittu kolme kertaa, näistä kaksi syksyisiä nuoria lintu-ja ja yksi keväinen aikuislintu.⁷

Valkosiipitiira (*Chlidonias leucopterus*)

(3,16,3)
24.5. Perniö, Laukanlahti 2 jp (Janne Riitimäki), 2.6. Pori, Yyteri jp (Pekka Eriksson, Kimmo Nuotio, Hannu Nurmi).

Varsin normaali esiintyminen, viimevuosina sääntönä on ollut yksi havainto 1–2 yksilöstä. Ruot-sissa, missä laji on havaittu n. 85 kertaa, todettiin voimakas invaasio toukokuun puolivälin tienoilla, jolloin parhaana päivänä (15.5.) havaittiin yhdeksän yksilöä eri puolilla maata (C. Cederroth kirj. ilm.). Myös Englannissa todettiin voimakas invaasio 18.–19.5.¹⁰

Pikkuruokki (*Alle alle*)

(n.58,65,6)
4.1. Helsinki, Lauttasaari lintu löytyi heikkokuntoisena ja kuoli. Säilytetään nykyisin Helsingin yliopiston kokoel-missa. (Helena ja Heikki Säävuori, ilmoitti Paul Segersvärd), 4.5. Luvia, Säppi NNW (Juha Sjöholm), 19.9. Kustavi, Isokari S (Pekka Alho, Hannu Klemola, Jukka Sillanpää ym.), 11.10. Hollola, Luhdantausta lintu otettiin kiinni ja toimitettiin hoitoon Heinolan lintutarhaan (v) (Osma Ruottinen, Anthony Bosley, Tuula Karonen), 14.11. Korsnäs, Södra Björkö (v) (Ari Veijala-inen, Aarne Lahti), 22.11. Vehkalahti, Kaathelli (Hannu Repo, J. ja T. Pouta-nen).

29.5.84 Hailuoto, Marjaniemi kauan kuolleenä ollut yksilö löytyi rannalta (v) (Matthias Klemm, ilmoitti Pirkka Aalto).

Lunni (*Fratercula arctica*)

(n.28,10,0)
5.1.91 Kemijärvi, keskusta (Kauko Uino, Timo Leino), tammikuun alku 1991 Keminmaa, paloasema (ilmoitti Jorma V.A. Halonen) tammikuun alku 1991 Rovaniemi, Ounasjokivarsi (ilmoitti Jorma V.A. Halonen).

Jännittävä ryntäys heti vuo-denvaihteen jälkeen. Kemijärven lintu saatiin kiinni Veitsiluodon teollisuusalueen jätevesilammikosta ja vapautettiin myöhemmin

päivällä Käsmäjoelle. Kaksi muu-ta lintua vietiin hoitoon Ranuan eläinpuistoon. Edellisessä kat-sauksessa julkaistiin samaan esiintymiseen liittyen havainto Pellosta 3.–4.1.1991.

Arokyyhky (*Syrhaptes paradoxus*)

(13,0,1)
10.6. Kuusamo, Imi WSW/W (Kari Tornikoski, Ilpo Huolman, Henry Ek-holm, Kimmo Hotulainen).

Vuoden jännittävimpia ha-vaintoja! Viime vuosisadalla ja tä-män vuosisadan alussa tämä Aral-järveltä Itä-Mongoliaan ja Venäjän itäosiin ulottuvalla alueella pesivä laji vaeli useasti Länsi-Euroop-paan. Vaelluksista huomattavim-mat todettiin vuosina 1863, 1888 ja 1908. Näiden yhteydessä Suo-messa havaittiin vuonna 1863 kak-si parvea ja vuonna 1888 kolme lintua. Viimeisin vaelluksen poi-kanen todettiin 1969, jolloin laji havaittiin Iso-Britanniassa, Hol-lannissa, Ruotsissa ja Suomessa (Kruunupyy ja Jurmo).¹¹ Tämän jälkeen muutamia lintuja on tavat-tu Euroopassa, viimeisimmät Eng-lannissa, Puolassa ja Norjassa vuonna 1990.^{1,2} Vuonna 1992 aro-kyyhky havaittiin Suomen lisäksi myös Etelä-Puolassa.³ Syy vael-lusten heikkenemiseen 1900-lu-vulla on epäselvä, yksi syy saattaa olla kannan pieneminen Euroop-paa lähinnä sijaitsevilla pesimä-alueilla Länsi-Siperiassa.⁶

Mehiläissyöjä (*Merops apiaster*)

(15,59,1)
2.6. Mustasaari, Valassaaret (Jan Hägg, Anders Isaksson, Marlen Norr-by).

Lyhytvarvaskiuru (*Calandrella brachydactyla*)

(14,31,3)
5.–17.5. Korpoo, Utö (v) (Kim Mä-kinen, Lassi Eloranta, Hannu Eloranta, Mikael Nordström ym.), 16.5. Rautjär-vi, Simpele, Konkamäki (v) (Jari Kon-tiokorpi), 1.–2.11. Punkaharju, Lento-kenttä (v) (Jarmo Pirhonen).

Niin lukumäärältään kuin ajoittumiseltaankin normaali esiintyminen.

7.6.91 Oravainen, Kk puhdistamo (Timo Wegelius, Aarne Lahti, Mikko Hurme), 12.–13.10.91 Savitaipale, La-vikanlahti (v) (Markku Loippo, Seppo Hjerpe). Vuoden 1991 yksilömäärä nousee viiteen.

Isokirvinen (*Anthus novaeseelandiae*)

(?,226,16)
6.9. Närpiö, Blacksnäs (Kari Kuokka-nen, Aarne Lahti, Harry Seppälä ym.), 9.9. Uusikaarpepy, Kallviken 2 (Aarne Lahti), 10.9. Pori, Leveäkari (Pekka Eriksson), 11.9. Vaasa, Sundom (Timo Lahti, Mikko Hurme, Aarne Lahti ym.), 12.9. Kristiinankaupunki, Skaf-tung 4 (Hannu Koskinen, Timo Palo-

mäki), 12.9. Luvia, Säppi (Matti Sil-lanpää, Mikko Lappalainen), 15.9. Pori, Yyteri 2 (Matti Sillanpää, Sampsa Cairenius, Jyrki Lausamo), 19.9. Raah-e, Lapaluoto S (Matti Rekilä, Juhani Hannila, Jukka Vierimaa), 23.9. Närpiö, Piolahti (Mauri Koivuluoma), 25.9. Hanko, Hangon lintuasema NNE (Petro Pynnönen, Aarne Vattulainen), 26.–27.9. Närpiö, Piolahti (Petri Rissa-nen), 28.–29.9. Karkkila, Pyhäjärvi lkv (Kari Virta, Sampsa Cairenius, Heikki Luoto).

Tavanomainen esiintyminen, joka vastaa varsin hyvin 1980-lu-vun keskiarvoa, joka on 14. Useimpiin maastohavaintoihin isokirvisestä sisältyy mongolian-kirvisen *Anthus godlewskii* mah-dollisuus.

29.9.91 Joutseno, Konnunsuo (Ville Supponen), 29.9.91 Hanko, Kaato-paikka SW (Antti Heikkilä).

Vuoden 1991 yksilömäärä on nyt 17.

Nummikirvinen (*Anthus campestris*)

(58,73,3)
1.–3.5. Kotka, Hovinsaari (Klaus Lai-ne, Ari Eerola, Ari Vuorio), 18.5. Virolahti, Huovari (Aarno Salminen, Jouni Vasankari), 12.9. Siikajoki, Tauvo (Panu Kuokkanen, Markus Keskitalo, Marika Niemelä).

Iso/nummikirvinen

(*A. noveaseelandiae/campestris*)
4.10. Espoo, Nedre Sökö (Bimbi Oll-berg).

Taigakirvinen (*Anthus hodgsoni*)

(0,12,1)
5.10. Lemland, Lågsjär (Hannu Kor-mano, Kari Mikkola, Roland Sund-ström ym.).

Vuoden 1978 ensihavainnon jälkeen laji on havaittu maassam-me lähes vuosittain.

Keltavästäräkki (*Motacilla flava feldegg*)

(0,4,1)
6.5. Vehkalahti, Metsäkylä ♂ (Tapio Tohmo).

Havainnot tästä kauniista kaakkoisesta alalajista sijoittuvat pääsääntöisesti huhtikuun lopun ja toukokuun lopun väliselle ajalle.

Sitruunavästäräkki (*Motacilla citreola*)

(10,57,6)
2.5. Hanko, Neljän tuulen tupa ♂ SW (Hannu Friman, Hannu Klemola, Rauli Lumio), 9.5. Korpoo, Jurmo ♀ (Harri Kontanen, Mauri Leivo), 1.–12.6. ♂ Pori, Paarnoori (Kimmo Nuotio, Han-nu Nurmi), 13.–28.6. Kristiinankaup-punki, Härkmeri ad. ♂ r (v) (Mauri Koivuluoma, Patrik Byholm, Kari Korhonen), 15.6. Pori, Fleiviikki ♂ (Marko Pohjoismäki, Juhani Hannila, Kimmo Nuotio ym.), 30.8. Mänttä, Mäntänlahti lkv (v) (Markku Saari-nen, Paavo Jyrinki, Kari Kallio).

Porin havainnot koskevat eri yksilöitä. Kristiinankaupungin lin-tu pesi keltavästäräkkinaaraan

kanssa ja pari tuotti viisi poikasta. Sekapesintöjä on havaittu Suo-messa aikaisemmin viidesti. Ennä-tysvuotta 1991 heikompi, mutta keskimääräistä parempi esiintymi-nen. Runsas kevät–kesäesiintymi-nen on ollut viime vuosina tyypil-listä.

Virtavästäräkki (*Motacilla cinerea*)

(125,142,3)
16.6. Pelkosenniemi, Pyhäntunturi ♂ ♀ (Jukka Jantunen, Kari Kärkkäinen), 18.7. Kokkola, Hopeakivenlahti ad. ♂ (Marko Pohjoismäki, Satu Vuorio).

Keskimääräistä heikompi esiintyminen. 1980-luvun vuosi-keskiarvo on 9, mutta lukua nosta-vat ylöspäin 1980-luvun alun mon-et poikuehavainnot.

19.7.90 Rovaniemen mlk, Auttiköngäs (Heikki Minn, Keijo Wahlroos), 13.5.91 Rautjärvi, Simpele ♂ (v) (Jari Kontiokorpi), 9.11.91 Salo, Halikon-lahti (Rasmus Mäki, William Velmal).

Vuoden 1990 yksilömäärä nousee yhdeksään ja vuoden 1991 yksilömäärä seitsemään.

Västäräkki (*Motacilla alba yarrellii*)

(0,6,0)
23.9.90 Närpiö, Tjörby (v) (Ari Veijala-inen, Mauri Jalonen, Aarne Lahti).

Havainto on aikaisemmin hy-lätty, mutta hyväksyttiin lisätunto-merkien ansiosta.

Etelänsatakieli (*Luscinia megarhynchos*)

(1,14,4)
31.5.–6.6. Kristiinankaupunki, Dags-mark ♂ Å r (v) (Mauri Koivuluoma, Antti Lind, Tapani Piikkilä ym.), 5.–30.6. Saarijärvi, Lehmusahti ♂ Å r (ä) (Hannu Tammelin, Jarmo Kaski), 10.–13.6. Kuusamo, Säynäjäperä ♂ Å (ä) (Hannu Friman, Ari Linna, Tapani Mis-sonen ym.), 16.6. Sipoo, Östersundom r (v) (Asko Rokala, Jyri Heino).

Vuoden tauon jälkeen runsas esiintyminen, joka sivuaa vuoden 1990 ennätystä. Aikaisemmin ai-noastaan vuosina 1985 ja 1976 on havaittu kaksi yksilöä. Ruotsissa, missä laji on havaittu 31 kertaa, ei vuodelta 1992 ole yhtään havain-toa (C. Cederroth kirj. ilm.).

Sinirinta (*Luscinia svecica cyaneacula*)

(11,9,1)
3.6. Liminka, Virkkula 2kv ♂ r (v) (Jari Peltomäki, Hannu Jännes, Ulla Matturi).

Linnussa todettiin *cyaneacula*-alalajiryhmän piirteet. Edellinen havainto tästä eteläisestä–kaakkoisesta muodosta on vuodelta 1988.

Sinipyrstö (*Tarsiger cyanurus*)
7.6. Kuusamo, Kontainen ad. ♂ Å (Arto Juvonen, Matti Seppä), 9.6. Kuusamo, Valtavaara +2kv ♂ Å (Jyrki Mäkelä), 10.6. Kuusamo, Valtavaara +2kv ♂ Å (Jyrki Mäkelä), 14.6. Kuu-

Sitruunavästäräkikoiras – sekaparin parempi puolisko – viihtyi Kristiinankaupungissa 13.–28.6.1992. © Mauri Koivuluoma
Citrine Wagtail

samo, Konttainen ♂ Ä (Jyrki Mäkelä, Olli Heikkinen, Jukka Matero), 15.6. Kuusamo, Konttainen ad. ♂ Ä (Jouni Riihimäki, Aki Vuoristo, Jarmo Pirhonen), 17.6. Kuusamo, Valtavaara 2kv ♂ Ä (Jyrki Mäkelä), 23.6.–5.7. Salla, Värriön luonnonpuisto 2kv ♂ Ä (Tommi Nyman, Pasi Reunanen).

RK:lle saapuneiden lomakkeiden perusteella Kuusamon lintujen lukumäärä on neljä, mutta alueella paljon retkeilyt Jyrki Mäkelä arvioi kesän kokonaismääräksi 7–8 yksilöä.

25.5.73 Luvia, Säppi r (v) (Ahti Vapaa-vuori, Olli Salminen), 18.6.89 Kuusamo, Valtavaara 2kv ♂ Ä (Jyrki Mäkelä, Heikki Ketola, Pekka Lehtinen), 9.6.90 Kuusamo, Valtavaara +2kv ♂ Ä (Jyrki Mäkelä), 9.6.90 Kuusamo, Konttainen 2kv ♂ Ä (Jyrki Mäkelä), 17.6.90 Kuhmo, Elimyssalo 2kv ♂ Ä (Karri Kuitunen, Vesa Jouhki, Ari Parviainen), 24.6.90 Posio, Riisitunturi 2kv ♂ Ä (Jyrki Mäkelä), 7.6.91 11.7.91 Kuusamo, Oijusluoma 2kv ♂ Ä (Jukka Matero, Heikki Ketola, Jyrki Mäkelä).

Mustapäätasku (*Saxicola torquata*) (30, 134, 24)

4.5. Halikko, Siurila ♂ (Jani Laaksonen), 16.–17.5. Luvia, Säppi ♂ alalaji *maura* (Jani Vastamäki ym.), 20.5. Porvoon mlk, Lööskär 2kv ♂ alalaji *maura* (v) (Paul Sundman, Hasse Ehrnsten), 10.6. Kuusamo, Särkelä ♂ ♀ alalaji *maura* (v) (Hannu Friman, Ari Linna, Tapani Missonen). Paikalta löydettiin 27.6. pesä (Jukka Matero), josta 4.7. rengastettiin 7 poikasta (Heikki Seppänen, Hannu Hautala, Jukka Matero). 12.6. Kuusamo, Valtavaara ♂ ♀ alalaji *maura* (Juhani Topp, Atte Nissinen, Matti Komulainen ym.), 23.6.–5.7. paikalla todettiin pesintä ja rengastettiin 5 poikasta (v) (Jyrki Mäkelä).

19.–20.6. Salla, Värriön luonnonpuisto ♂ Ä alalaji *maura* (v) (Tommi Nyman, Pasi Reunanen), 25.8.–4.9. Kangasala, Kirkkojärvi +1kv alalaji *maura* r (v) (Teemu Lehtiniemi, Hannu Majava), 2.9. Varkaus, Pitkälänniemi +1kv ♂ alalaji *maura* (Heikki Kotilainen, Mika-Petri Harju), 4.9. Joutseno, Korvenniitty +1kv ♂ alalaji *maura* (Jukka Jantunen), 15.10. Korpoo, Utö ♀ -puk. alalaji *maura* (Jukka Hauru, Kari Varpenius).

Ensimmäiset pesimähavainnot tästä lähimmillään Vienanmeren etelärannalla pesivästä lajista. Aikuislintujen kokonaismäärä (12) on varsin korkea, parempia vuosia ovat olleet ainoastaan 1991 (16 yksilöä) ja 1986 (13). Ruotsissa havaittiin vuonna 1992 vain yksi alalajin *maura* yksilö (C. Cederroth kirj. ilm.). 10.–11.4.91 Helsinki, Viikki ♂ (Tarmo Lehtilä).

Vuoden 1991 yksilömäärä on nyt 16.

Aavikkotasku (*Oenanthe deserti*) (3, 3, 1)

18.11. Kaarina, Mattelmäki ♂ (v) (Kari Ketola, Tapani Numminen, Kari Seppälä).

Seitsemäs havainto maastamme, edelliset havainnot ovat vuosilta 1989 ja 1988. Havainnoista viisi on loppusyksyltä.

Kivikkorastas (*Monticola saxatilis*) (0, 1, 1)

28.7.–3.9. Pyhäjärvi, Kumpumäki +1kv ♂ (v) (Heikki Savolainen, Timo Hämäläinen, Silveri Jussila).

Vuonna 1991 Hailuodossa havaittua lintua seurasi heti seuraavana kesänä Pyhäjärvellä pitkään viihtynyt yksilö. Laji on pitkän-

matkan muuttaja ja harhautumishavaintoja on useimmista Euroopan maista.

Ruokosirkkalintu (*Locustella luscinioides*) (0, 18, 4)

2.–3.5. Kotka, Hovinsaari 2kv ♂ Ä r (Antti Below, Riku Lehtinen ym.), 28.5.–16.7. Nummi-Pusula, Savijärvi ♂ ♀ (v) + 3 pull. (Risto Saranto, Esko Pasanen ym.).

Savijärven pesivä pari kontrolloitiin ja todettiin samaksi kuin viimevuotinen pari. Kyseessä on toinen maassamme varmistettu pesintä, ensimmäinen todettiin 1984. Savijärven aikuislintuja ei ole laskettu mukaan vuoden 1992 yksilömääriin, koska ne ovat mukana jo edellisvuoden luvussa.

Kenttäkerttunen (*Acrocephalus agricola*) (0, 19, 4)

11.6. Lemland, Lågskär +1kv r (v) (Lauri Mäenpää, Karno Mikkola, Timo Hietanen), 6.7. Kangasala, Kirkkojärvi +1kv ♀ r (v) (Teemu Lehtiniemi), 11.7. Halikko, Halikonlahti +1kv r (v) (Tapani Numminen, Annika Forsten,

Heikki Assinen ym.), 30.–31.8. Espoo, Laajalahti 1kv r (v) (Jussi Topp, Pekka Puhjo, Olli Lamminsalo).

Runas esiintyminen. Vuoden 1980 ensihavainnon jälkeen kenttäkerttunen on havaittu lähes vuosittain, parhaiden vuosien ollessa 1991 (6), 1992 (4) ja 1988 (4). 11.6.91 Lemland, Lågskär r (v) (Timo Hietanen, Karno Mikkola, Lauri Mäenpää).

Pikkukultarinta (*Hippolais caligata*) (0, 15, 5)

29.5. Inkoo, Sommarö r (v) (Lauri Mäenpää, Seppo Niiranen, Pekka Vainonen), 12.6. Porvoon mlk, Söderskär ♂ Ä (v) (Martti Hario, Juhani Apunen, Karl ja Tuula Selin), 18.6.–6.7. Värtsilä, Savikko 2 ♂ Ä r (v) (Petri Hottola, Hannu Kivivuori, Harri Kontkanen), 21.6. Lappeenranta, Heimosilta ♂ Ä (Ari Ahtiainen, Paavo Rantanen).

Ennätyksellinen esiintyminen, vuodesta 1986 alkaen tavattu vuosittain 1–5 yksilöä. Myös Englannissa todettiin ennätykselliset 5 yksilöä ja kaikkien aikojen ensimmäiset kesähavainnot (3 yks.).¹⁰ Ruotsissa laji on sensijaan edel-

Mustapäätaskunaaras (ks. s. 9) ja poikanen (yllä) kuvattiin Kuusamossa heinäkuun alussa. © Dick Forsman

Common Stonechat of the subspecies maura. Female (p. 9) and one of the fledglings (above).

leen huippuharvinainen kokonaisu-
määrän ollessa vain kolme yksilöä
(C. Cederroth kirj. ilm.).⁷

Rusorintakerttu

(*Sylvia cantillans*)

(3,8,1)

29.–30.5. Lemland, Lågskär ♂ (Ante-
ro Lindholm, Petro Pynnönen, Timo
Hietanen ym.).

Edellinen havainto on vuodel-
ta 1988. Aikaisemmista havain-
noista yhdeksän on toukokuulta.

Kääpiökerttu (*Sylvia nana*)

(2,4,1)

23.5. Närpiö, Blacksögrundet Ä (Ari
Veijalainen, Harry Seppälä).

Ensimmäinen kevähavainto
maastamme. Muualta Länsi-Eu-
roopasta kevät-kesähavainnot ja
Ruotsista 1 ja Saksasta 1.¹

Hippiäsuunilintu

(*Phylloscopus proregulus*)

(26,272,9)

6.10. Joutseno, Jätevedenpuhdistamo
(Karri Kuitunen), 19.10. Lemland,
Lågskär (Karno Mikkola, Esa Ervasti
ym.), 20.10. Pori, Tahkoluoto (Pekka
Eriksson, Tapani Lilja, Seppo Ra-
jasammal), 27.10.–1.11. Jyväskylän,
Taulumäki (Jyrki Pynnönen ym.).

Edellisten lisäksi rengastettiin
5 yks. 30.9.–19.10. välisenä aika-
na, niistä neljä Lågskärillä. Jo kol-
matta vuotta varsin heikko esiinty-
minen, joka jää selvästi alle 1980-
luvun keskiarvon 22. Jyväskylän
lintu sinnitteli virkeän tuntuisena
kuusi päivää jopa -18 asteen pak-
kasissa!

11.10.89 Korppoo, Jurmo (Jouko Lun-
dén, Rauli Lumio), 10.10.91 Lemland,
Lågskär (Pekka Saikko, Juha Honkala,
Lauri Hänninen ym.).

Ennätysvuoden 1989 yksilö-
määrä on nyt 48 ja vuoden 1991 12.

Taigasuunilintu

(*Phylloscopus inornatus*)

(41,339,25)

13.9. Raahen, Koninkari (Heikki Tuohi-
maa, Kari Koppinen), 13.9. Rääkkylä,
Vuoniemi (Markku Halonen, Pertti Mä-
hönen, Toni Nevalainen), 14.9. Helsinki,
Suomenlinna (Juha Kärkkäinen), 15.9.
Pori, Tahkoluoto (Matti Sillanpää,
Sampsa Cairenius, Jyrki Lausamo),
19.9. Pattijoki, Pöllä (Jukka Hauru,
Heikki Tuohimaa, Kari Koppinen), 20.9.
Pyhäjärvi, Rihtniemi (Markku T. Santa-
maa, Tapani Santamaa, Matti Vastiala),
20.9. Espoo, Stenskar (Bimbi Ollberg,
Ari Syrjänen), 26.9. Lemland, Herröskat-
tan (Göran Andersson, Yngve, David ja
Benny Jansson, Magnus Andersson),
27.9. Helsinki, Tähtitorninmäki (Tarmo
Lehtilä ym.), 2.10. Luvia, Säppi (Jani
Vastamäki, Kari Kekki), 5.10. Pori, Enä-
järvi (Asko Eriksson), 13.10. Kristiin-
kaupunki, Skaftung (Hannu Koskinen),
14.10. Mustasaari, Östra Norrskär (v)
(Jouni Riuhimäki, Sami Tuomela, Mika
Ohtonen), 28.10. Pori, Kaupunki (Juha
Niemi, Susanna Rajala).

Edellisten lisäksi rengastettiin
11 yksilöä 12.9.–16.10. välisenä

Sepelsieppo 2kv koiras Valkeakoskella 5.–14.5.1992. © Hannu Kettunen

Collared Flycatcher

aikana. Esiintyminen vastaa hyvin
1980-luvun keskiarvoa.

24.–25.9.88 Pori, Kirrinsanta (Asko
Eriksson, Ari Pitkälä, Ari Rantamäki),
11.10.89 Korppoo, Jurmo (Jouko Lun-
dén, Rauli Lumio), 8.–9.9.90 Pietarsaari,
Kaupungin puutarha (Harri Hongell,
Klaus Mattila), 7.9.91 Kustavi, Isokari
(Jari Helstola, Juhani Virtanen).

Ruskosuunilintu

(*Phylloscopus fuscatus*)

(3,29,3)

26.9. Kristiinankaupunki, Skaftung
1kv r (v) (Mauri Koivuluoma, Kari
Korhonen, Timo Vanhatalo), 28.9. Lu-
via, Säppi (Juha Sjöholm), 3.10. Lem-
land, Lågskär r (v) (Hannu Kormano,
Karno Mikkola, Lauri Mäenpää ym.),
11.10.91 Kokkola, Tankar 1kv r (v)
(Harri Hongell, Jukka Vierimaa).

Tulipäähippiäinen

(*Regulus ignicapillus*)

(1,5,1)

30.5. Mustasaari, Östra Norrskär q
(v) (Jarmo Pirhonen, Mauri Jalonen,
Sami Tuomela).

Havainnoista viisi on keväältä
ja kaksi syksyltä. Edelliset havain-
not ovat vuosilta 1990 ja 1989, jol-
loin havaittiin 2 yksilöä.

Sepelsieppo (*Ficedula albicollis*)

(n.35,66,4)

2.–6.5. Dragsfjärd, Kasnäs +2kv ♂ (v)
(Antti Kause, Kalle Rainio, Heikki
Tuominen), 4.5. Korppoo, Utö ♂ (v)
(Kim Mäkinen ym.), 5.–14.5. Val-
keakoski, Ulvajanniemi 2kv ♂ (v)
(Rainer Mäkelä, Olli Haukkovaara,
Kimmo Perolahti ym.), 24.5. Korppoo,
Utö 2kv ♂ (v) (Antti Kause, Mikko

Ylitalo).

Normaali esiintyminen. Vuo-
desta 1983 alkaen, jolloin lajista
alettiin tarkistaa kaikki havainnot,
vuosikeskiarvo on 5.

Kirjo- x sepelsieppo

(*Ficedula hypoleuca x albicollis*)

14.5. Lemland, Lågskär ♂ r (Petro
Pynnönen, Kati Könönen, Jarmo Pi-
rhonen ym.), 26.5.85 Turku, Ruissalo
♂ (v) (Tom Lindroos, Arto Puolasmaa,
Henry Lehto ym.).

Molemmissa linnuissa todet-
tiin risteymän piirteitä. Lajit ristey-
tyvät keskenään säännöllisesti
Gotlannissa ja Öölannissa tuottaen
jälkeläisiä, joista koiraat ovat usein
fertiilejä.¹²

Valkopäätiainen (*Parus cyanus*)

(6,15,1)

19.–29.4. Ruukki, Revonlahti (valoku-
vannut Jari Nummelin).

29.11. ja 3.12. Vihti, Kirkonkylä (Ola-
vi Väisänen).

Ruukin linnusta ei ole saatua
RK-ilmoitusta, mutta havainto on
otettu mukaan katsaukseen *Lintu-
mies*-lehdessä julkaistun valoku-
van perusteella. Havainnosta kai-
vataan vielä täydellisiä päivämää-
r- ja havainnoijatietoja.

Pussitiainen (*Remiz pendulinus*)

(5,40,1)

5.–7.5. Kotka, Hovinsaari ♂ Ä (Klaus
Laine ym.).

Vuosien 1990 ja 1991 voima-
kas rynnistys, yhteensä 21 yksilöä,
näyttää kuivuneen kokoon ainakin
toistaiseksi.

Mustaotsalepinkäinen

(*Lanius minor*)

(28,72,8)

25.5. Ylämaa, Hujakkala ad. ♂ Ä (v)
(Vesa Väkevä), 6.6. Kuopio, Riistavesi ad.
(v) (Heidi Hannula, Anne Kärkkäinen),
10.6. Helsinki, Niskala (Jaakko Vähämä-
ki), 17.7. Vöyri (Jari Peltomäki, Ulla Mat-
turi), 30.7.–10.8. Tenhola, Prästkulla ♂
(Tom Lindroos, Hannu Kormano, Hannu
Klemola), 4.–8.8. Tenhola, Finby Gränd
ad. (Heikki Luoto, Pekka Komu, Markku
Ojala), 6.–16.8. Forssa ad. (Jaakko Ka-
nerva, Hannu Hellsten, Esko Heiskanen
ym.), 26.8. Vehkalahti, Metsäkylä ad.
(Klaus Laine).

Tenholan havainnot koskevat
samaa yksilöä.

Seitsemän yksilöä vastaa var-
sin hyvin viimevuosien esiinty-
mistä, kuten myös esiintymisen
ajoittuminen touko-kesäkuuhun
ja heinä-elokuulle.

Pikkusirkku (*Emberiza pusilla*)

9.6.85 Lumijoki, Samanlahti ♂ Ä (v)

(Veli-Pekka Viklund, Kaarlo Savolai-
nen), 6.7.85 Oulunsalo, Varjakka ♂ q
(v) (Jan Södersved).

Pikkusirkku poistettiin tarkas-
tettavien lajien luettelosta vuodes-
ta 1986.

Mustapääsirkku

(*Emberiza melanocephala*)

(0,6,1)

21.5. Kirkkonummi, Kauhala ♂ (Maj-
britt Nyman, ilmoitti Torsten Stjern-
berg).

Edellinen havainto on vuodel-
ta 1985, jolloin havaittiin kaksi yk-
silöä. Lisäksi tutkittavana on vielä

Vuoden ainoa pussitiainen Kotkassa 5.-7.5.1992. © Olli Lamminsalo
Penduline Titi

havainto musta /ruskopääsirkusta
(*E. melanocephala/bruniceps*)
Långskärillä 9.10. 1991.

Todennäköisiä tarha- ja häkkikarkulaisia *Presumed escapes*

Pelikaanilaji (*Pelecanus sp*)
5.4. Suomussalmi, 10.4. Kajaani ja
11.4. Kuhmo (useita havainnoijia, ilmoitti Hannu Rönkkö).

Kaikki havainnot koskevat todennäköisesti samaa yksilöä. Maastamme on kaksi aikaisempaa havaintoa pelikaanista (*Pelecanus onocrotalus*).

Tiibetinhanhi (*Anser indicus*)
12.8.89–n. kuukausi eteenpäin Pori, Hilska (Asko Eriksson).

Ruostesorsa
(*Tadorna ferruginea*)
(41,26,2)
25.–26.5. Liminka, Virkkula ja Lumijoki, Pitkänokka (Pirkka Aalto, Jari Peltomäki, Ulla Matturi ym.), 18.6. alkaen Luvia, Säppi (Matti Mäkelä, Petteri Mäkelä).

Morsiosorsa (*Aix sponsa*)
1967 Maalahti, Petolahti ♂ (v) . Ammuttu, nykyään OA:n kokoelmassa (I. Hyltholm, ilmoitti Aarne Lahti).

Korjaukset *Corrections*

Flamingo (*Phoenicopterus ruber*)
Lintumies 27:271; Hailuodon lintu oli paikalla ainakin vielä 25.10.

Tavi (*Anas crecca carolinensis*)
Lintumies 26:248; Vilkkilän lintu oli paikalla vielä 21.5. 1989.

Mustajalkatylli
(*Charadrius alexandrinus*)
Lintumies 27:262; Tauvon lintu oli ♂ ei ♀ .

Lampiviklo (*Tringa stagnatilis*)
Lintumies 26:253; Viljakkalan linnun päivämäärä on 12.5.

Pääskykahlaaja
(*Glareola pratincola*)
Lintumies 26:252; Parikkalan havainto koskee lajilleen määrittämättömiä pääskykahlaajia (*Glareola pratincola/nordmanni*).

Isokirvinen
(*Anthus novaeseelandiae*)
Lintumies 27:266; Östra Norrskärin lintujen viimeinen päivämäärä on 15.10.

Kivikkorastas
(*Monticola saxatilis*)
Lintumies 27:267; Hailuodon lintu oli paikalla jo 21.10. alkaen.

Lintu on 1kv ♂, ei +1kv ♀ .

Siperianuunilintu
(*Phylloscopus schwarzi*)
Lintumies 27:271; viimeinen päivämäärä on 9.10. 1991.

Punapäällepinkäinen
(*Lanius senator*)
Lintumies 27:271; Jurmon lintu oli paikalla ainakin vielä 6.7. 1991.

Hylätyt havainnot *Records not accepted*

Amerikanjääkuikka
(*Gavia immer*)
19.5. Kristiinankaupunki, Siipyy N

Karimetso
(*Phalacrocorax aristotelis*)
23.4.–25.4. 91 Virolahti, Huovarin seutu 3 ad.

Pikkuhaikaralaji (*Ixobrychus sp.*)
23.8.86 Uusikaarlepyy, Monäs/Storsand juv.

Pronssi-iibis
(*Plegadis falcinellus*)
29.4. Keuruu, Huttula

Sinisiipitavi (*Anas discors*)
1.5. Vihti, Hovi ♂

Isohaarahaukka (*Milvus milvus*)
18.4. Karjaa, Leppi-Bäljars 1.5. Loh-

taja, Ohtakari NE, 15.8. Kylmäkoski, Kurisjärvi

Käärmekotka
(*Circaetus gallicus*)
22.4. Espoo, Järvenperä-Pitkäjärvi
28.5. Kirkkonummi, Värnäs silta WSW, 24.9. Kotka, Kymnlinna

Arosuohaukka
(*Circus macrourus*)
31.8.91 Hanko, Täktom 1kv W, 1.9.91 Rautjärvi, Simpeleen vesitorni juv. W/S

Niittysuohaukka
(*Circus pygargus*)
4.5. Hanko, Hangon lintuasema ♂ W, 17.5. Saari, Jyrkilä 2kv ♀ (v), 29.5. Kirkkonummi, Saltfjärden 2kv ♂

Sirovarpushaukka
(*Accipiter brevipes*)
9.5. Pello, Turtola ♂

Pikkukiljukotka
(*Aquila pomarina*)
16.8. Vehkalahti, Hevossaari ad. W, 19.9. Dragsfjärd, Lövdö subad. NE

Kiljukotka (*Aquila clanga*)
25.4. Särkisalo, Niksaari, 3.5. Oravainen, Seiplax 13.9. Nurmijärvi, Klauk-kala 2 ad. S, 19.9. Vantaa, Västerkulla SW, 4.5.69 Kajaani, Paltaniemi

Arokotka (*Aquila nipalensis*)
11.9. Hanko, Täktom SW

Punajalkahaukka*(Falco vespertinus)*

31.5. Paimio, Paimionlahti ♀, 4.6. Merimasku, Iskola ♀, 11.6. Paimio, Paimionlahti ♀, 12.6. Värttilä, Säpeli ♀, 12.9. Uusikaupunki, Vekara, 22.9. Helsinki, Niskala 1kv, 7.5.78 Dragsfjärd, Vänö ♀ N, 4.8.88 Kalajo-ki, Maakalla ad. ♂ W, 21.8.88 Hai-
luoto, Huikku ad. ♂ N

Tunturihaukka*(Falco rusticolus)*

21.9. Soini, Pirttipirä SW

Pikkuhuitti (*Porzana parva*)

31.5.–1.6. Hauho, Ilmoila ♂ -Ä
28.8. Eura, Koskeljärvi ♀

Pikkutrappi (*Tetrax tetrax*)

28.–29.5.63 Vaala, Jaalanka

Pitkäjalka*(Himantopus himantopus)*

6.11.82 Uusikaupunki, Lyökki 3 W

Siperiankurmitsa*(Phuvalis fulva)*

4.9. Outokumpu, Vuonos 1kv, 2.10. Siuntio, Myrans

Suippopyrstökurppa*(Gallinago stenura)*

5.10. Pori, Yyteri

Lampiviklo (*Tringa stagnatilis*)

7.8. Espoo, Suomenoja

Tiiralokki (*Larus sabini*)

11.10. Pello, Pellonjärvi ad.

Valkoposkitiira*(Chlidonias hybrida)*

23.5. Kristiinankaupunki, Skaftung N

Lunni (*Fratercula arctica*)

4.5. Hankasalmi, Piilolanlahti

Töyhtökiuru (*Galerida cristata*)

15.4. Kuopio, Ryönänlahti, 21.9. Piik-
kiö, Toivonlinna

Isokirvinen*(Anthus novaeseelandiae)*

19.9. Karstula, Kokkokangas S, 27.9. Oulu, Oritkari, 30.10. Raahe, Lapa-
luoto S

Sitruunavästäräkki*(Motacilla citreola)*

16.5. Luvia, Säppi ♂

Västäräkki (*Motacilla alba*)

18.5. Pyhärinta, Rihtniemi +2kv ♂
alalaji *yarrellii*

Etelänsatakieli*(Luscinia megarhynchos)*

15.5. Lohjan kunta, Lylyinen ♂ Ä, 9.6. Joensuu, Kappala ♂ Ä

Sinipyrstö (*Tarsiger cyanurus*)

17.6.90 Kuusamo, Valtavaara ♂ Ä

Ruostesiipiras*(Turdus naumanni eunomus)*

26.1.89 Vantaa, Rajatorppa

Vaaleakultarinta*(Hippolais pallida)*

30.5. Kirkkonummi, Värnäs silta ♂ Ä

Hippiäisuunilintu*(Phylloscopus proregulus)*

12.10.91 Vehkalahti, Salmi

Taigauunilintu*(Phylloscopus inornatus)*

20.9. Luvia, Säppi, 27.9.80 Dragsfjärd, Vänö, 13.10.90 Tampere, Lielähti

Viitatieinen (*Parus palustris*)

3.4. Nokia, Sarkola

Mustaotsalepinkäinen*(Lanius minor)*

14.6. Liperi, Käsämä ad. ♀, 13.9. Sa-
halahti, Pakkala

Indigokardinaali*(Passerina cyanea)*

3.4. Helsinki, Arabianranta 2 ♂

Kiitokset:

Tapani Numminen ja Tom Lind-
roos tarkastivat katsaukseen tul-
leet tiedot ja lukivat läpi käsikir-
joituksen tehden siihen runsaasti
korjausehdotuksia. Jouni Rihi-
mäki toimitti tietomme monia
päivämäärätietojen täydennyk-
siä ja korjauksia

Summary: Rare birds in Finland in 1992

This is the 18th annual report of the Rarities Committee in Finland. It lists a total of 364 records for the year 1992, of which 83.7% have been accepted. Several records which are waiting for verification and still under consideration, will be published in the committee's next reports. Corrections, rejected records and records of birds not considered to be genuine vagrants are listed separately. The details included for each record are: date and locality, number of birds if more than one, other details if known (kv = calendar year, jp = adult breeding plumage, tp = non-breeding plumage, vp = transient plumage, ♀ -puk. = female plumage, Ä = singing, r = ringed, m = migrating, (v)/(ä) = photographed/tape recorded (and this evidence seen or heard by the committee). The three numbers in brackets after each species' name give the total of individuals observed in Finland (1) before 1975, (2) in the period of 1975–1991 and (3) in 1992, respectively.

In spring several "more common" rarities, like *Circus pygargus*, *Falco vespertinus* and *Tringa stagnatilis* occurred in high numbers. Of the more rare species *Circus macrourus* occurred in record numbers. The only new species for Finland was a second calendar year *Falco cherrug* in late April. Other top-rarities recorded du-

ring the spring were *Phalacrocorax aris-
totelis* (third record), *Chettusia gregaria* (fourth) and *Sylvia nana*, which was the first spring observation ever recorded. In late May–June *Hippolais caligatus* occurred in record numbers and a single *Syrhaptes paradoxus* was seen in Kuusamo. During the summer a new breeding species was recorded. Two pairs of *Saxicola torquata maura* were breeding in Kuusamo raising 5 and 7 fledglings. Also the second breeding of *Locustella luscinioides* was observed and a mixed pair of *Motacilla citreola* and *M. flava* were breeding for the sixth time in Finland. Further a male *Monticola saxatilis* in July–August was the second record. Among older records, Finland's second *Chettusia leucura* is noteworthy.

In autumn all the Siberian passerines occurred in low or normal numbers, whereas the numbers of *Aquila pomarina* and *A. clanga* were the highest for several years.

Kirjallisuus

- 1 Alström, P., Colston, P. & Lewington, I. 1992: Sällsynta Fåglar i Europa. – Jersey.
- 2 Anon. 1991: European news. – British Birds 84:231.
- 3 Anon. 1993: European news. – British Birds 86:285.
- 4 Cramp, S. & Simmons, K.E.L. (toim.) 1980: The Birds of the Western Palearctic, vol. II. – Oxford.
- 5 Cramp, S. & Simmons, K.E.L. (toim.) 1983: The Birds of the Western Palearctic, vol. III. – Oxford.
- 6 Cramp, S. & Simmons, K.E.L. (toim.) 1985: The Birds of the Western Palearctic, vol. IV. – Oxford.
- 7 Elmgren, J. 1992: Sällsynta Fåglar i Sverige 1991. – Vår Fågelvärld 51, nr. 7/8: 17–32.
- 8 Gustafsson, D. & Öhman, E. 1992: Aktuella observationer. – Vår Fågelvärld 51 (5):46–48.
- 9 Parviainen, H. 1986: Havaintoilmoituksen tekeminen Rareiteettikomitealle. – Lintumies 21:60–65.
- 10 Rogers, M.J., Bradshaw, C. & Clement, P. 1993: Report on rare birds in Great Britain in 1992. – British Birds 86:447–540.
- 11 Solonen, T. 1985: Suomen linnusto. – Helsinki.
- 12 Svensson, L. 1992: Identification Guide to European Passerines. Fourth edition. – Södertälje.
- 13 van den Berg, A. B. 1992: Recent WP reports. – Dutch Birding 14:149–152.

Kirjoittajien osoitteet/
Authors' addresses:
Keltontie 1
02180 Espoo (HJ)
Mannerheimintie 64 A 2
00260 Helsinki (PJN)

Valkopäätiainen Ruukissa 19.–29.4.1992. © Hannu Kettunen
Azure Tit